

Новий порядок відкриття рахунків в органах Казначейства: акценти для розпорядників та одержувачів коштів

Міністерством фінансів України наказом від 18 січня 2024 року № 23 «[Про внесення змін до Порядку відкриття та закриття рахунків у національній валюті в органах Державної казначейської служби України](#)» (далі – Порядок № 23) **внесено зміни до [Порядку відкриття та закриття рахунків у національній валюті в органах Державної казначейської служби України](#)**, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 22 червня 2012 року № 758 (далі – Порядок № 758), **виклавши його у новій редакції**. Наказ набуває чинності з дня його офіційного опублікування у Офіційному віснику України.

Насамперед нагадаємо кому і за яких обставин відкриваються рахунки в органах Казначейства.

Відповідно до вимог статті 43 [Бюджетного кодексу України](#) (далі – БКУ) при виконанні місцевих бюджетів застосовується казначейське обслуговування бюджетних коштів, що передбачає, зокрема, здійснення органами Казначейства розрахунково-касового обслуговування розпорядників і одержувачів коштів місцевих бюджетів.

Для забезпечення виконання цього процесу в органах, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів, відкриваються бюджетні рахунки. Організаційні взаємовідносини відкриття рахунків в органах Казначейства регулює Порядок № 758.

За інформацією [Міністерства фінансів України](#), розміщеною на офіційному веб-сайті, зміни спрямовані на:

- гармонізацію та оптимізацію процесів і переліку документів, що застосовуються під час відкриття / закриття рахунків клієнтів в органах Казначейства та їх подальшого розрахунково-касового обслуговування, у тому числі дистанційного;

- посилення відповідальності клієнтів та їх посадових осіб за інформаційну безпеку під час підключення та використання системи дистанційного обслуговування «Клієнт казначейства – Казначейство».

Розглянемо докладніше, що ж змінилося.

Перше. Зазнала змін структура порядку. Порядок № 23 містить сім розділів (було 8).

Було	Стало
I. Загальні положення	I. Загальні положення
II. Відкриття рахунків за надходженнями	II. Відкриття рахунків за надходженнями і витратами та формування справ з юридичного оформлення рахунків
III. Відкриття бюджетних рахунків для операцій клієнтів з бюджетними коштами	III. Відкриття бюджетних / небюджетних рахунків клієнтів та формування справ з юридичного оформлення рахунків

Було	Стало
V. Відкриття небюджетних рахунків	
IV. Відкриття інших бюджетних рахунків та рахунків для обліку операцій з фінансування бюджетів	V. Відкриття інших бюджетних рахунків та формування справ з юридичного оформлення рахунків
VI. Картки із зразками підписів і відбитка печатки	IV. Картка зі зразками підписів та відбитка печатки
VII. Зміна рахунків клієнтів	VI. Зміна рахунків клієнтів
VIII. Закриття рахунків в органах Казначейства	VII. Закриття рахунків в органах Казначейства

Оновлено ряд вимог щодо взаємовідносин між органами Казначейства і розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, що застосовуються в процесі відкриття рахунків.

Друге. Зросла з 10 до 12 кількість типових форм документів.

Було	Стало
Додаток 1. Договір про здійснення розрахунково- касового обслуговування	Додаток 1. Примірний договір про здійснення розрахунково-касового обслуговування
Додаток 2. Форма електронного переліку бюджетних рахунків для зарахування надходжень	Додаток 2. Форма електронного переліку бюджетних рахунків для зарахування надходжень
Додаток 3. Службова записка щодо бюджетних рахунків для зарахування надходжень до державного бюджету	Додаток 3. Службова записка щодо бюджетних рахунків для зарахування надходжень до державного бюджету
Додаток 4. Зразки підписів посадових осіб, яким надано право підпису на платіжних та інших розпорядчих документах	Додаток 4. Зразки підписів посадових осіб, яким надано право підпису на платіжних та інших розпорядчих документах
Додаток 5. Заява про відкриття рахунків	Додаток 5. Заява про відкриття рахунків
Додаток 6. Картка із зразками підписів та відбитка печатки	Додаток 6. Картка із зразками підписів та відбитка печатки
Додаток 7. Перелік рахунків	Додаток 8. Перелік рахунків
Додаток 8. Довідка про погодження відкриття рахунка	Додаток 7. Довідка про погодження відкриття рахунка
Додаток 9. Повідомлення про відкриття/закриття рахунків	Додаток 9. Повідомлення про відкриття/закриття рахунків
Відсутній	Додаток 10. Інформація про кваліфіковані електронні підписи та кваліфіковану електронну печатку

Відсутній	Додаток 11. Службова записка про відкриття/закриття рахунків
Додаток 10. Заява про закриття рахунків	Додаток 12. Заява про закриття рахунків

Проте, лише один із двох нових документів застосовується розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів. Це Інформація про кваліфіковані електронні підписи та кваліфіковану електронну печатку (додаток 10 до Порядку № 23). Службова записка про відкриття/закриття рахунків (додаток 11 до Порядку № 23) застосовується виключно структурними підрозділами органів Казначейства.

Третє. Порядок доповнено новими термінами:

- **бюджетні рахунки для здійснення витрат (рахунки за витратами)** – рахунки, які відкривають органи Казначейства для здійснення операцій за витратами державного та місцевих бюджетів для забезпечення виконання закону про Державний бюджет України та рішень про місцеві бюджети;
- **рахунки для обліку операцій з надання кредитів** – реєстраційні (спеціальні реєстраційні) рахунки розпорядників бюджетних коштів та рахунки одержувачів бюджетних коштів, які відкриваються для здійснення операцій з надання кредитів з бюджету.

Ці доповнення містяться у пункті 2 розділу I «Загальні положення» Порядку № 23.

Важливо акцентувати увагу на тому, що порядок відкриття бюджетних рахунків на початку бюджетного року залишився без змін.

Для здійснення операцій з бюджетними коштами, спрямованими на виконання бюджетних програм, передбачених відповідним місцевим бюджетом, розпорядникам (одержувачам) бюджетних коштів, відокремленим підрозділам/відокремленим структурним підрозділам розпорядників (одержувачів) бюджетних коштів відкриваються бюджетні рахунки.

Бюджетні рахунки для операцій з бюджетними коштами відкриваються на початок нового бюджетного періоду. За бюджетними програмами місцевих бюджетів, виконання яких продовжує здійснюватися у наступному бюджетному періоді та бюджетні призначення за якими передбачені у рішеннях про місцеві бюджети, використовуються рахунки попереднього бюджетного періоду.

Слід зазначити, що **Порядком № 23 конкретизовано вимогу** щодо відкриття рахунків в органах Казначейства згідно з [Планом рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі](#), затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 31 грудня 2013 року № 1203.

Четверте. Зазнав змін порядок укладення договорів на розрахунково-касове обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів.

Відповідно до п. 8 розділу I Порядку № 23 **договір на розрахунково-касове обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів** (у тому числі дистанційне обслуговування через систему дистанційного обслуговування «Клієнт казначейства – Казначейство» (далі – СДО) з використанням засобів криптографічного захисту інформації Державної казначейської служби України) **формуватиметься органами Казначейства на підставі примірної угоди про здійснення**

розрахунково-касового обслуговування. Типова форма примірною договору затверджена у додатку 1 до Порядку № 23. Тож відтепер окремих договір про дистанційне обслуговування з використанням СДО укладатися не буде.

Про прийняте рішення щодо дистанційного обслуговування клієнт повідомлятиме орган Казначейства шляхом надання листа за підписом керівника та відбитка печатки. Відповідно, договір міститиме положення щодо надання розпоряднику (одержувачу) бюджетних коштів віддаленого доступу до СДО з використанням засобів криптографічного захисту інформації.

Під час застосування СДО обслуговування рахунків розпорядників (одержувачів) бюджетних коштів здійснюватиметься на підставі документів в електронній формі, в тому числі електронних документів.

За умовами договору сторони погоджуються, що документи, підписані з використанням кваліфікованих електронних підписів та кваліфікованої електронної печатки і передані через СДО, а також отримані Клієнтом через СДО, визнаються такими, що мають юридичну силу на рівні з паперовими документами.

Документи, подані та отримані через СДО, не потребують подальшого подання таких документів у паперовій формі.

Перелік та форми документів, які клієнт подає для організації підключення до СДО, правила використання СДО визначаються Казначейством та оприлюднюються, як і раніше, на офіційному веб-сайті Казначейства. Зразки документів та інші матеріали щодо роботи СДО доступні за посиланням: <https://sites.google.com/view/e-zvit-sdo-dksu/>.

Важливо! Відповідно до п. 3 Наказу Мінфіну № 23 органи Казначейства у тримісячний строк з дня набрання чинності цим наказом повинні будуть переукласти з розпорядниками і одержувачами коштів місцевих бюджетів договори про здійснення розрахунково-касового обслуговування.

За неможливості в тримісячний строк переукладення договорів про здійснення розрахунково-касового обслуговування з клієнтами, що розташовані на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих, і не здійснюють свою діяльність у штатному режимі, такі договори переукладатимуть протягом трьох місяців з дня припинення або скасування правового режиму воєнного стану в Україні.

Крім того, розділ I доповнено нормою про необхідність укладання нового договору з органом Казначейства за новим місцезнаходженням / місцем обслуговування розпорядника (одержувача) коштів у разі зміни місцезнаходження або місця обслуговування розпорядника (одержувача) коштів місцевого бюджету, внаслідок чого змінюється адміністративно-територіальна одиниця та орган Казначейства, в якому установа (підприємство) перебуває на обслуговуванні (п. 9 розд. I Порядку № 23).

Ці вимоги стосуються клієнтів, які у зв'язку із введенням воєнного стану переміщені в населений пункт, на території якого органи державної влади здійснюють свої повноваження. Тож при зверненні до відповідного органу Казначейства, який працює у штатному режимі, щодо розрахунково-касового обслуговування укладається новий договір.

Нагадаємо, що [Порядок виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану](#), затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 9 червня 2021 року № 590.

П'яте. Встановлено термін протягом якого органи Казначейства повинні відкрити рахунки за зверненням розпорядників (одержувачів) бюджетних коштів та визначені випадки у яких рахунки не відкриваються.

Органи Казначейства відповідно до п. 10 розд. III «Відкриття бюджетних/небюджетних рахунків клієнтів та формування справ з юридичного оформлення рахунків» Порядку № 23 **не пізніше трьох робочих днів** з дати подання повного пакета документів та/або заяви про відкриття рахунків клієнта відкривають відповідні рахунки.

Не відкривають органи Казначейства у встановлений термін рахунки у разі:

- 1) недотримання клієнтом вимог щодо оформлення поданих документів;
- 2) подання неповного пакета документів;
- 3) невідповідності даних, наведених у картці зі зразками підписів та відбитка печатки вимогам абз. 3 п. 1 розд. IV «Картка зі зразками підписів та відбитка печатки» Порядку № 23. Зокрема, дані про керівника установи, наведені в картці зі зразками підписів та відбитка печатки, мають відповідати відомостям з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань (далі – Єдиний державний реєстр).

У таких випадках органи Казначейства протягом трьох робочих днів з дня отримання документів повертають їх клієнту на доопрацювання разом із супровідним листом, в якому зазначаються причини повернення.

Якщо подані документи для відкриття рахунків, не прийняті до виконання у зв'язку з порушенням розпорядниками/одержувачами бюджетних коштів бюджетного законодавства України, то органи Казначейства застосовують заходи впливу за порушення бюджетного законодавства України відповідно до БКУ.

До відома: порушенням бюджетного законодавства визнається порушення учасником бюджетного процесу встановлених БКУ чи іншим бюджетним законодавством норм щодо складання, розгляду, затвердження, внесення змін, виконання бюджету та звітування про його виконання.

Перелік випадків порушень бюджетного законодавства учасником бюджетного процесу визначений у статті 116 БКУ.

Заходи впливу, які можуть застосовуватися до учасників бюджетного процесу за порушення бюджетного законодавства, визначені статтею 117 БКУ.

За порушення порядку та термінів відкриття (закриття) рахунків в органах Казначейства (пункт 19 частини 1 статті 116 БКУ) відповідно до частини 1 статті 117 БКУ **можуть застосовуватися такі заходи впливу:**

- 1) попередження про неналежне виконання бюджетного законодавства з вимогою щодо усунення порушення бюджетного законодавства. Виявлені порушення бюджетного законодавства мають бути усунені в строк до 30 календарних днів;
- 2) зупинення операцій з бюджетними коштами у порядку, встановленому статтею

120 БКУ.

Нагадаємо, що під час відкриття бюджетних рахунків для операцій з бюджетними коштами розпорядники (одержувачі) бюджетних коштів та їх відокремлені підрозділи / відокремлені структурні підрозділи розпорядників (одержувачів) бюджетних коштів, які не мають відкритих рахунків в органі Казначейства, подають такі документи:

1) заяву про відкриття рахунків (додаток 5 до Порядку № 23) за підписом керівника та головно го бухгалтера або інших посадових осіб, яким відповідно до картки зі зразками підписів та відбитка печатки, надано право першого та другого підписів;

2) картку зі зразками підписів та відбитка печатки (додаток 5 до Порядку № 23).

Відокремлені підрозділи / відокремлені структурні підрозділи розпорядників (одержувачів) бюджетних коштів також подають довідку про погодження відкриття рахунка (додаток 7 до Порядку № 23) від розпорядника (одержувача) бюджетних коштів, до складу якого входить відокремлений підрозділ / відокремлений структурний підрозділ.

До розпорядників бюджетних коштів, які обслуговуються централізованими бухгалтеріями та прийняли рішення про відкриття окремих рахунків відповідно до законодавства України, застосовуються вимоги, визначені для розпорядників бюджетних коштів.

Шосте. Встановлено термін подання до органу Казначейства переліку рахунків, якими можуть розпоряджатися особи, зазначені у картці зі зразками підписів та відбитка печатки.

Відповідно до п. 12 розд. III Порядку № 23 розпорядник (одержувач) бюджетних коштів після отримання від органу Казначейства повідомлення про відкриття рахунків **протягом п'яти робочих днів** з дати отримання такого повідомлення подає до органу Казначейства перелік рахунків, якими можуть розпоряджатися зазначені у картці зі зразками підписів та відбитка печатки особи. Перелік рахунків подається у двох примірниках за формою, затвердженою у додатку 8 до Порядку № 23, та засвідчується підписами осіб, яким надано право першого і другого підписів, та відбитком печатки розпорядника (одержувача) бюджетних коштів.

Перелік посадових осіб, яким може бути надано право першого та другого підпису, визначено у п. 2 розд. IV Порядку № 23.

До відома: право першого підпису належить керівнику, його заступникам та іншій уповноваженій на це особі і не може бути надано головному бухгалтеру та іншим особам, які мають право другого підпису. У разі відсутності у штатному розписі посади заступника керівника право першого підпису або тимчасове право першого підпису може бути надано іншим посадовим особам.

Якщо в картці зі зразками підписів та відбитка печатки зразка підпису керівника не наведено, клієнт подає до органу Казначейства лист-підтвердження надання права іншим особам розпоряджатися рахунками, засвідчене підписом керівника та відбитком печатки клієнта, якщо документами, якими підтверджуються повноваження осіб, підписи яких включені до картки, таке право не надано.

Право другого підпису належить головному бухгалтеру та його заступнику або спеціалісту, на якого покладено виконання обов'язків бухгалтерської служби.

Право другого підпису не може бути надано особам, яким належить право першого підпису.

Для відкриття окремих рахунків в органах Казначейства клієнти, які обслуговуються централізованими бухгалтеріями, подають картки зі зразками підписів та відбитка печатки, відповідно до яких **право першого підпису** належить керівнику бюджетної установи (іншим посадовим особам, яким надано право першого підпису), а **право другого підпису** – головному бухгалтеру (заступнику головного бухгалтера) централізованої бухгалтерії. До картки обов'язково включається зразок відбитка печатки органу або установи, при якій діє централізована бухгалтерія.

Сьоме. Визначено термін подання до органів Казначейства змін до документів розпорядників (одержувачів) бюджетних коштів, які включені до складу справи з юридичного оформлення рахунків.

Відповідно до п. 13 розд. III Порядку № 23 документи, включені до складу справи з юридичного оформлення рахунків та до яких внесено зміни (*за винятком документів*, визначених [Порядком формування Єдиного реєстру розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів](#), затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 22 грудня 2011 року № 1691 (далі – Порядок № 1691), картки зі зразками підписів та відбитка печатки та переліку рахунків), подаються до органів Казначейства **не пізніше ніж протягом десяти робочих днів з дня внесення змін до цих документів.**

До відома: з метою включення до Єдиного реєстру розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів відповідно до п. 2.1 гл. 2 Порядку № 1691 розпорядники та одержувачі бюджетних коштів подають до органів Казначейства реєстраційну картку розпорядника бюджетних коштів (одержувача бюджетних коштів) та копію належним чином зареєстрованого (затвердженого) установчого документа, засвідчену в установленому законодавством порядку.

Розпорядники (одержувачі) бюджетних коштів, установчі документи яких оприлюднені на порталі електронних сервісів юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, установчі документи в паперовій формі не подають.

Положення про юридичних осіб публічного права, які затверджуються розпорядчими актами Президента України, органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування, засвідчення не потребують.

Справа з юридичного оформлення бюджетних рахунків розпорядників / одержувачів бюджетних коштів містить:

- ✓ договір;
- ✓ реєстраційну картку розпорядника бюджетних коштів (одержувача бюджетних коштів), зміни до неї, а також документи, які надаються разом з такою картою (змінками до неї), відповідно до Порядку № 1691;
- ✓ відомості з Єдиного державного реєстру, отримані органами Казначейства в електронній формі відповідно до [Порядку надання відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань](#), затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 05 травня 2023 року № 1692/5;
- ✓ заяву про відкриття рахунків;
- ✓ картку зі зразками підписів та відбитка печатки;

- ✓ повідомлення про взяття рахунка на облік територіальним органом ДПС;
- ✓ перелік рахунків, якими можуть розпоряджатися зазначені у картці (тимчасовій картці) зі зразками підписів та відбитка печатки особи;
- ✓ тимчасову картку зі зразками підписів та відбитка печатки (у разі її оформлення і подання).

Восьме. Запроваджується вимога щодо необхідності подання до органів Казначейства інформації про кваліфіковані електронні підписи та кваліфіковану електронну печатку (далі – Інформація).

Відповідно до п. 6 розд. IV Порядку № 23 розпорядниками (одержувачами) бюджетних коштів разом із картою (тимчасовою картою) зі зразками підписів та відбитка печатки до органів Казначейства подаватиметься Інформація за формою, встановленою у додатку 10.

Інформація містить дані щодо наявного діючого кваліфікованого електронного підпису осіб, яким надано право першого і другого підписів, та дані щодо діючої кваліфікованої електронної печатки клієнта. Підписується особою, яка згідно з картою (тимчасовою картою) зі зразками підписів та відбитка печатки має право першого підпису, та засвідчується відбитком печатки клієнта.

При зміні кваліфікованого електронного підпису та/або кваліфікованої електронної печатки, наведених в Інформації, подається нова Інформація без подання картки (тимчасової картки) зі зразками підписів та відбитка печатки.

Акцентуємо, що Інформація подається для надання доступу до СДО та автоматизованої системи подання електронної звітності клієнтами Казначейства.

Посилання на НПА та ресурси, що згадані у роз'ясненні:

Наказ Міністерства фінансів України від 18 січня 2024 року № 23 «Про внесення змін до Порядку відкриття та закриття рахунків у національній валюті в органах Державної казначейської служби України». Електронний ресурс. Режим доступу: https://mof.gov.ua/uk/decrees_2024-713;

Наказ Міністерства фінансів України від 22 червня 2012 року № 758 «Про затвердження Порядку відкриття та закриття рахунків у національній валюті в органах Державної казначейської служби України». Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1206-12#Text>;

Бюджетний кодекс України від 08 липня 2010 року № 2456-VI. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>;

Офіційний сайт Міністерства фінансів України. Рубрика «Законодавство / Проекти нормативно-правових актів / Проекти нормативно-правових актів у 2023 р.». Електронний ресурс. Режим доступу: <https://mof.gov.ua>;

Наказ Міністерства фінансів України від 31 грудня 2013 року № 1203 «Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі». Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-14#Text>;

Офіційний сайт Державної казначейської служби України. Рубрика «Зразки документів та інші матеріали щодо роботи СДО». Електронний ресурс. Режим доступу:

<https://sites.google.com/view/e-zvit-sdo-dksu/>;

Постанова Кабінету Міністрів України від 9 червня 2021 року № 590 «Про затвердження Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану». Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/590-2021-%D0%BF#Text>;

Наказ Міністерства фінансів України від 22 грудня 2011 року № 1691 «Про затвердження Порядком формування Єдиного реєстру розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів». Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0033-12>;

Наказ Міністерства юстиції України від 05 травня 2023 року № 1692/5 «Про затвердження Порядку надання відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань». Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-23#Text>.

© Це роз'яснення стало можливим завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). Зміст є відповідальністю Глобал Ком'юнітіз (Global Communities) і не обов'язково відображає точку зору USAID чи Уряду Сполучених Штатів.